

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/140/2021
Identifikačné číslo spisu:	1112232067
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1112232067.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ W. Z., narodenej XX. V. XXXX, B., I. č. XX/XXX, 2/ O. N., narodenej X. V. XXXX, K., Y. č. X/XX, 3/ L. N., narodeného XX. F. XXXX, I. E., I. č. XX, 4/ R.. N. Q., narodenej XX. F. XXXX, Q., B. č. XXX/XXX, všetkých zastúpených Advokátskou kanceláriou BAJO LEGAL, s. r. o., Bratislava, Landererova 8, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, IČO: 00 166 073, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21C/180/2012, o dovolaní žalobcov 1/ až 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. novembra 2019 sp. zn. 15Co/226/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. apríla 2015, č. k. 21C/180/2012-201, v znení opravného uznesenia z 30. mája 2018, č. k. 21C/180/2012-246 (rozsudok opravený v záhlaví o adresy žalobcov v 3/, 4/, zástupcu žalobcov v 1/ až 4/ a vo výrokovej časti o výrok o zastavení konania v časti o zaplatenie sumy 21 677,55 eura), zamietol žalobu a žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

1.1. Žalobcovia 1/ až 4/ sa domáhali od žalovaného zaplatenia sumy 54 392 eur s príslušenstvom tak, aby žalobcovi 1/ bola vyplatená úhrada 1/3 z uvedenej sumy, žalobcovi v 2/ 1/4 uvedenej sumy, žalobcovi 3/ 1/12 uvedenej sumy a žalobcovi 4/ 1/3 uvedenej sumy titulom náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ku ktorému malo prísť nezákonným procesným úkonom vtedajšieho sudcu Okresného súdu Nové Zámky, keď do právoplatného úradného textu uznesenia vo veci vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam medzi účastníkmi L. K./V. N. a spol., bez bližších objasňujúcich poznámok, ručne na základe úradnej opravy zo dňa 10. mája 1993 dodatočne vpísal text: vl. č. XXX, p.č. XXX, XXX m2 v EN p. č. XXX o výmere XX m2 a parc. č. XXX záhrada o výmere XXX m2, aj text na p. č. XXX záhr. o výmere XX. m2 a parc. č.

XXX záhrada o výmere XXX m². Takto pozmenený text bol následne účastníčkou vtedajšieho konania L. K., ako príloha kúpnej zmluvy, doručený na Stredisko geodézie a kartografie Nové Zámky s požiadavkou vkladateľov na vykonanie zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, parcelné č. XXX. Uviedli, že pozmenený text uznesenia im nebol doručený, neboli o tomto zásahu do ich vlastníckeho práva nijak upovedomení. Mali za to, že opísaným nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Nové Zámky v spojení s chybným konaním orgánu katastra im bolo odňaté vlastnícke právo k dotknutému pozemku. Za obdobie rokov 1993 až 2011 im ako dedičom, respektíve osobám oprávneným v zmysle dedičských nárokov užívať pozemok parcelné č. XXX, vznikla škoda v uplatnenej výške. Za roky 1993 až 2000 požadovaný nárok vyčísľali ako nemajetkovú ujmu, nakoľko podľa nich informácia o nedostupnosti pozemku parc. č. XXX bola evidentne preukázaná až na prelome rokov 1999/2000. Nemajetková ujma mala svoj základ v odňatí pozemkov nesprávnym úradným postupom. Pre roky 2001 až 2011 si uplatnili náhradu škody spolu s ušlým ziskom z dôvodu odňatia možnosti prenájmu plochy záhrady v lukratívnom centre obce B. na účely táborenia a kempovania hostí termálneho kúpaliska v priemernej skladbe 1 obytný prívies (karaván) a 3 autá (stany) v každoročnej letnej sezóne od 15. júna do 15. septembra, tzn. za tri mesiace. Svoju aktívnu legitímáciu odvíjali od postavenia zákonných dedičov po nebohej Z. N., ktorej práva ako pôvodnej vlastníčky nehnuteľnosti, parcelné č. XXX boli poškodené.

1.2. Súd prvej inštancie ustálil, že rozhodnutím Katastrálneho úradu v Nitre z 31. mája 2012, č.k. Xo 4/2012-3 Br, bolo zamietnuté odvolanie pôvodného žalobcu 4/ B. Q. proti rozhodnutiu Správy katastra Nové Zámky z 27. marca 2012, č.k. X 41/2012-16, týkajúce sa správnosti evidencie údajov operátu katastra nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX v katastrálnom území M. ohľadom pozemku registra "C", parcelné č. XXX, záhrady o výmere XXX m² a bolo potvrdené rozhodnutie Správy katastra Nové Zámky č. k. X 41/2012-16, z 27. marca 2012, o zamietnutí návrhu B. Q. na opravu chyby v katastrálnom operáte týkajúceho sa správnosti evidencie údajov operátu katastra nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXX v katastrálnom území M. ohľadom uvedeného pozemku. Správa katastra Nové Zámky listom z 1. augusta 2002 žalobcom oznámila, že F. N. nadobudol uvedený pozemok na základe kúpno-predajnej zmluvy z 10. mája 1993 od predávajúcej L. K., ktorej vklad do katastra bol povolený 28. mája 1993 pod číslom O.. Predávajúca deklarovala svoje vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti uznesením Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 11C/218/1992, podľa ktorého sa stala vlastníčkou okrem iných nehnuteľností, aj predmetnej parcely. V roku 1995 bola parcela č. XXX predmetom kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol do katastra povolený 6. októbra 1995 pod č. O., v zmysle ktorej nadobudol nehnuteľnosť do vlastníctva V. V. W.. Z oznámenia Okresného súdu Nové Zámky z 8. septembra 2011 súd zistil, že pôvodnému žalobcovi B. Q. bolo zaslané 8. septembra 2011 právoplatné uznesenie Okresného súdu Nové Zámky z 2. februára 1993, ktoré Správa katastra prevzala 11. marca 1993. Podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Nových Zámkoch zo 17. januára 1992, č. k. 5D/1437/91-9, vo veci dedičstva po nebohej Z. N., rodenej Z., zomrelej X. mája XXXX, sa dedičmi po nej stali N. Q., narodená X. J. XXXX, V. N. a W. Z. (žalobkyňa 1/). Z uznesenia Okresného súdu Nové Zámky z 27. februára 1998, č. k. D 2525/97-13, zistil že dedičmi po N. Q., sa stali B. Q. (pôvodne žalobca 4/) a N. Q. (pôvodne žalobkyňa 5/, v súčasnosti žalobkyňa 4/) a z osvedčenia o dedičstve z 10. apríla 2014, sp. zn. 12D/726/2013, že dedičkou po B. Q. sa stala N. Q.. Podľa osvedčenia o dedičstve z 20. mája 2013, sp. zn. 4D/14/2012 sa dedičmi po R. W. N. (pôvodne žalobkyňa 3/) stali L. N. a O. N.. Zo spisu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 11C/218/92 súd zistil, že uznesením z 2. februára 1993, č. k. 11C/218/92-45, bol schválený zmier účastníkov konania, uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. februára 1993, pričom dňa 10. mája 1993 bola do výrokovej časti predmetného uznesenia rukou vpísaná úradná oprava v znení: "vl. č. XXX, p.č. XXX, XXX m² v EN p. č. XXX, záhr. o výmere XX m² a parc. č. XXX záhrada o výmere XXX m²", ako aj text "p. č. XXX záhr. o výmere XX m² a parc. č. XXX záhrada o výmere XXX m²", takto pozmenené uznesenie doteraz právoplatnosť nenadobudlo, pretože nebolo doručené stranám sporu, ani ich právnym nástupcom. Zo znaleckého posudku č. 4/2015 vyplynulo, že náhrada ušlého zisku, ktorý si žalobcovia žalobou uplatňovali má svoj základ v odňatí práva s pozemkom na parcele č. XXX nakladať a v znemožnení výkonu sezónneho prenájmu pozemku na turisticko-ubytovacie účely. Na uvedenom základe najmä žalobca 4/ nemohol užívať dotknutý pozemok až do doby, kedy zomrel. Podnikateľský zámer vypracovaný v písomnej forme nebol, a preto bolo nutné tento zámer rekonštruovať z poznámok B. Q. (pôvodne žalovaný 4/), ako aj zo znalostí najbližších rodinných príslušníkov. Následne ho premietol do žaloby o náhradu škody. Autokemping mal byť prevádzkovaný

zásadne iba v letnom období, nakoľko predpokladaná náročnosť vykurovania hygienických priestorov by prevýšila zisky zo samotnej prenajímačkej činnosti. Mali za to, že existenciu ušlého zisku preukázali znaleckým posudkom č. 4/2015, ako aj pôvodnými návrhmi. K uplatneniu škody až od roku 2001 pristúpili z dôvodu, že až v tomto období chcel pôvodný žalobca 4/ začať na dotknutom pozemku prevádzkovať autokempingu. Pri stanovení výšky škody pre jednotlivé roky sa vychádzalo z obvyklých cien v danej lokalite na činnosť autokempingu, z novín B. B. a tam uvedenej ceny za autokemping v danej lokalite. K špecifikácii náhrady škody za roky 2000 až 2011 žalobcovia 1/ až 4/ uviedli, že svoju žalobu vo forme ušlého zisku odvíjajú od roku 2001 z dôvodu, že vtedy získali formálne vedomosť, že stratili právo nerušene s uvedeným pozemkom disponovať. Pozemok parcelné č. XXX na základe ústnej dohody medzi nimi a ich predchodcami, užíval B. Q., nakoľko v rokoch 1994 až 1998 začal podnikáť, tak pozemok prestal užívať. V roku 2000 utrpel vážny úraz s tým, že sa nemohol ďalej venovať podnikateľskej, ani poľnohospodárskej činnosti, z dôvodu ktorého pristúpil k prenajímaniu nehnuteľnosti, čo však u predmetného pozemku parcelné č. XXX nebolo možné, keďže z evidencie katastra v Nových Zámkoch ako aj z informácií miestnych obyvateľov sa dozvedel, že vlastníkom je niekto iný. Z rozhodnutia Správy katastra Nové Zámky bolo zistené, že parcela č. XXX bola pred rokom 1995 zlúčená so susednými parcelami č. XXX/X a č. XXX, čím sa zmenila jej výmera z XXX m² na XXX m² a v súčasnom stave je zastavaná novostavbou stavebníkmi, manželmi G.. Približne od roku 2000 pôvodný žalobca 4/ prenajímal svoj rodinný dom s príslušenstvom pozemkami za účelom kúpeľnej turistiky až do roku 2009, kedy v tejto činnosti pokračuje jeho vnučka. Prenájom obdobných pozemkov v tej istej lokalite pôvodný žalobca 4/ v menšej miere prevádzkoval ešte pred rokom 2000. Vo vzťahu k námietke premĺčania vznesenej žalovaným uviedli, že v roku 2001 sa iba dozvedeli tú skutočnosť, že vlastníctvo k parcele je prevedené na inú osobu. Skutočnosť, že takto mohlo dôjsť k prevodu na základe nezákonného postupu Okresného súdu, sa však dozvedeli až v roku 2009, túto skutočnosť si mohli overiť až v roku 2011, dovtedy sa domnievali, že nedopatrením došlo k chybnému zápisu v katastrálnom operáte. Žalovaný vo vyjadrení konštatoval, že k pochybeniu došlo zo strany katastra a nie zo strany súdu. Kataster mal s náležitou starostlivosťou skúmať, na základe akého rozhodnutia povoľuje vklad do katastra, keď právoplatnosť predmetného uznesenia, na základe ktorého bol vklad povolený predchádza záznamu o úradnej oprave. Poukázal na už vznesenú námietku premĺčania, nakoľko žalobcovia 1/ až 4/ v žalobe opakovane uviedli, že pôvodný žalobca 4/ B. Q. v období rokov 2001 až 2010 v mene zvyšných žalobcov vyzval opakovane príslušnú Správu katastra na zjednanie nápravy. Z uvedeného potom vyplývalo, že žalobcovia mali vedomosť o škode od roku 2001. Mal za to, že nebol splnený tretí zákonný predpoklad a to existencia príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, zdôraznil, že v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. nie je možné priznať nemajetkovú ujmu. Vo vzťahu k ušlému zisku uviedol, že ušlý zisk ako druh majetkovej ujmy, resp. škody spočíva v nedosiahnutí toho, čoho by poškodený pri neexistencii škodnej udalosti za normálnych okolností pri pravidelnom behu vecí dosiahol. Mal za to, že žalobcovia 1/ až 4/ ho žiadnym relevantným spôsobom nepreukázali, výpočet uvedený v žalobnom návrhu je len odhadom sumy, ktorá by im údajne prislúchala, ak by nedošlo k údajnému neprávnomu úradnému postupu. Poukázal aj na neexistenciu podnikateľského zámeru z toho času a zdôraznil, že nie je možné preukázať, že by k prenajímaniu predmetných nehnuteľností spôsobom tvrdeným v žalobnom návrhu skutočne i došlo.

1.3. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 1 ods. 1, § 18 ods. 1, ods. 2, § 22 ods. 1, ods. 2, ods. 3 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, keď dospel k záveru, že nárok je premĺčaný. Z opatrnosti preskúmal žalobu aj čo do dôvodnosti, keď vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žaloba dôvodná nie je. Poukázal na skutočnosť, že predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom a nezákonným rozhodnutím je existencia nesprávneho úradného postupu alebo nezákonného rozhodnutia, existencia škody a príčinná súvislosť medzi škodou a uvedeným postupom alebo rozhodnutím. Uviedol, že žalobcovia 1/ až 4/ svoj nárok odvodzovali od nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Nové Zámky Námietku premĺčania, ktorú vzniesol žalovaný vyhodnotil ako dôvodnú, nakoľko na takúto námietku povinne súd zo zákona prihliada s tým, že premĺčané právo nemôže priznať. Pri práve na náhradu škody je stanovená tzv. kombinovaná premĺčacia doba, a to subjektívna a objektívna, obe lehoty začínajú, bežia a končia nezávisle od seba. Subjektívna premĺčacia doba je kratšia, je trojročná, kým objektívna je desaťročná. Pre začiatok subjektívnej premĺčacej doby je rozhodné, kedy sa poškodený dozvedel o vzniknutej škode (ak je

podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plyní premlčacia doba odo dňa doručenia, oznámenia, zrušujúceho rozhodnutia). Pri posudzovaní momentu, kedy sa poškodený dozvedel o škode, bolo treba vychádzať z vedomosti poškodeného o vzniknutej škode t.j., kedy sa dozvedel o majetkovej ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno vyčísliť v peniazoch. Žalobcovia 1/ až 4/ uvádzali, že koncom roka 2000 úradnou cestou zistili, že pozemok parcelné č. XXX má vo vlastníctve V. V. W., t.j. osoba odlišná od pôvodných žalobcov. Zo znaleckého posudku predloženého žalobcami 1/ až 4/ vyplynulo, že pôvodný žalobca 4/ B. Q., požiadal Okresný úrad Nové Zámky o vydanie príslušného listu vlastníctva č. XXX, čo bolo vykonané uvedeným orgánom ku dňu 26. júla 2001. Uvedený stav vo vlastníckych vzťahoch vo vzťahu k parcele č. XXX trval podľa žalobcov v otvorenej forme od roku 2001, tzn. že žalobcovia už v roku 2001 mali vedomosť o tom, že nie sú, ani ich právni predchodcovia vlastníkmi pozemku parcelné č. XXX. Žalobcovia 1/ až 4/ preukázateľne nadobudli vedomosť o tom, že dotknutý pozemok nie je v ich vlastníctve 26. júla 2001 a od tohto dátumu ani nemohli (resp. ich právni predchodca) prenajímať predmetný pozemok. Týmto dňom im vznikla škoda a premlčacia lehota uplynula 26. júla 2004. Z uvedeného bolo preto zrejmé, že nárok žalobcov 1/ až 4/, ktorý uplatnili z titulu nesprávneho úradného postupu Okresného súdu Nové Zámky, je premlčaný, nakoľko premlčacia doba uplynula 26. júla 2004, žalobu na súd podali ale až 28. septembra 2012.

1.4. Súd prvej inštancie ďalej dodal, že žalobcovia nepreukázali vznik škody, keď ich nárok mal predstavovať ušlý zisk, spočívajúci v ušlom nájomnom, ktoré im malo vzniknúť v súvislosti s prevádzkovaním autokempingu, avšak tento nárok je iba hypotetickým nárokom, pretože k prevádzkovaniu tohto autokempingu nikdy nedošlo a nie je isté, či by k nemu došlo bez ohľadu na skutočnosť, že došlo k odňatiu vlastníckeho práva žalobcov k pozemku parcelné č. XXX. Poukázal na skutočnosť, že podnikateľský zámer na autokemping B., z ktorého výpočtov vychádzali, bol vypracovaný v júni 2000, ale zo znaleckého posudku vyplýva, že pôvodný žalobca 4/ B. Q., mal pri stanovení cien vychádzať zo stavu, ktorý tu existoval v roku 2002. Žalobcovia 1/ až 4/ vychádzali pri stanovení výšky škody z obvyklých cien v danej lokalite na činnosť autokempingu, z novín B. B. a z podnikateľského zámeru na výstavbu autokempingu B.V. z roku 2001, v konaní nepreukázali, že v prípade, že ak by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, že by nimi uvádzaný zisk aj skutočne dosiahli, pozemok parcelné č. XXX, na ktorom mali v úmysle prevádzkovať autokemping nikdy v minulosti na takúto účely nevyužívali.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len odvolací súd) rozsudkom z 27. novembra 2019 sp. zn. 15Co/226/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsahu potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“). Stotožnil sa s dôvodmi rozsudku ako správnymi, a na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd považoval za potrebné uviesť ešte nasledovné.

2.1. Pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedených zákonných ustanovení a zo skutočností, ktoré vyšli najavo najneskôr do konca lehoty na podanie odvolania [za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb., O.s.p.), ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z. s účinnosťou od 1.7.2016], majú na zreteľ ustanovenie § 470 ods. 2 veta prvá CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (predovšetkým podľa ustanovenia § 204 ods. 1, § 205, § 212 ods. 1, ods. 3, § 213 ods. 1 O.s.p.). Rozhodujúcim pre posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie boli skutočnosti, ktoré vyšli najavo vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie a ktoré teda nepochybne existovali v čase vyhlásenia jeho rozsudku.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku o premlčaní nároku žalobcov 1/ až 4/ na náhradu škody. Súd prvej inštancie v danom prípade správne aplikoval na danú vec zákon č. 58/1969 Zb., keďže ku škode žalobcov 1/ až 4/, resp. ich právnych predchodcov prišlo za účinnosti tohto zákona. Odvolací súd poukázal na dôvodovú správu k uvedenému zákonu vo vzťahu k ustanoveniam § 22 až § 24 týkajúcich sa premlčania, z ktorej vyplýva, že tak subjektívna ako aj objektívna premlčacia doba je stanovená jednotne pre konanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ako aj konanie o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (nález ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 430/2011). Nakoľko zákon č. 58/1969 Zb. upravoval otázku premlčania nárokov zo zodpovednosti za

škodu nesprávnym úradným postupom, tým vylúčil aplikáciu všeobecnej úpravy premlčania podľa Občianskeho zákonníka. Začiatok premlčacej doby je podľa ustanovenia § 22 ods. 2 citovaného zákona objektívne určený okamihom doručenia (oznámenia) nezákonného rozhodnutia, ktorým mala byť škoda spôsobená. Pre plynutie objektívnej desaťročnej premlčacej doby pre uplatnenie nároku na náhradu škody nie je významné, kedy sa poškodený o nezákonnosti rozhodnutia dozvedel, prípadne, či bol v situácii, ktorá mu uplatnenie práva znemožňovala. Rozhodujúcou z hľadiska plynutia objektívnej premlčacej doby je podľa uvedeného ustanovenia zákona iba skutočnosť, kedy, nezávisle na úrovni vedomia (znalosti) oprávneného účastníka zodpovednostného vzťahu, došlo k vydaniu rozhodnutia, ktoré bolo príčinou vzniku škody. Vďaka tzv. objektívnej premlčacej doby zákon č. 58/1969 Zb. určoval pre uplatnenie nároku zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jeho nesprávnym úradným postupom aj subjektívnu premlčaciu dobu, začiatok ktorej je určený subjektívne určenými atribútmi. Subjektívna premlčacia doba je trojročná a podľa § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. začína plynúť odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o škode a v prípade, ak je podmienkou pre uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plynie premlčacia doba odo dňa doručenia zrušujúceho rozhodnutia. Objektívna a subjektívna premlčacia doba plynú a končia nezávisle od seba a všeobecne platí, že nárok na náhradu škody treba uplatniť v čase, kedy plynú ešte obe lehoty, t.j. lehota objektívna a v jej rámci lehota subjektívna. Márne uplynutie jednej z týchto lehôt má za následok premlčanie nároku na náhradu škody, a to aj v prípade, ak poškodenému plynie ešte druhá premlčacia doba.

2.3. Objektívna premlčacia doba začala žalobcom 1/ až 4/, resp. ich právnym predchodcom, plynúť odo dňa zápisu vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti do katastra, keďže od toho dňa sa stal tento údaj o zmene vlastníckeho práva k nehnuteľnosti záväzný, nakoľko údaje katastra sú hodnoverné a záväzne, pokiaľ sa nepreukáže opak (§ 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam, tzv. katastrálny zákon), pričom aj zákon č. 265/1992 Zb. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, účinný v čase zápisu predmetných nehnuteľností do katastra nehnuteľností upravoval, že zápisy právnych vzťahov v evidencii nehnuteľností vykonané podľa doterajších predpisov preukazujú pravdivosť skutočností v nich uvedených, pokiaľ nie je preukázaný opak (§ 16 ods. 1). Odvolací súd mal za to, že objektívna premlčacia doba mohla žalobcom 1/ až 4/, resp. ich právnym predchodcom začať plynúť neskôr, a to od doby, kedy im bolo oznámené listom Správy katastra Nové Zámky z 1. augusta 2002, že k zmene vlastníckeho práva k pozemku parcelné č. XXX došlo na základe uznesenia Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 11C/218/92 v zmysle § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb.; od uvedenej doby tak mohli využiť svoje právo a domáhať sa nároku na náhradu škody, keďže desaťročná premlčacia doba by im uplynula až v auguste 2012, pričom ale žalobu na súd podali až dňa 28. septembra 2012.

2.4. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie uvedenom v odôvodnení napadnutého rozsudku o uplynutí subjektívnej premlčacej doby žalobcom v 1/ až 4/ na uplatnenie ich práva na náhradu škody, ktorá im uplynula dňa 26. júla 2004, keď získali vedomosť o zmene vlastníckeho práva k predmetnému pozemku z listu vlastníctva č. XXX zo dňa 26. júla 2001, pričom sám zástupca žalobcov 1/ až 4/ na pojednávaní konanom 4. decembra 2014 uviedol, že B. Q., ako pôvodný žalobca 4/, sa od roku 2000, resp. 2001 dozvedel oficiálne o zmene vlastníctva predmetného pozemku. Žalobcovia 1/ až 4/ podali žalobu o náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu až 28. septembra 2012, t.j. po uplynutí objektívnej a subjektívnej premlčacej doby. Nebolo možné sa stotožniť s odvolacou námietkou žalobcov 1/ až 4/, že im subjektívna lehota začala plynúť až obdržaním uznesenia, ktoré obsahovalo dodatočne vpísaný text sudcom Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 10. mája 1993, keďže dovtedy nemohli mať, ani ich právny predchodca B. Q., vedomosť o nezákonnom postupe sudcu Okresného súdu Nové Zámky, Správa katastra Nové Zámky žalobcom, resp. ich právnym predchodcom na ich žiadosť z 29. júla 2002, listom z 1. augusta 2002 oznámila, na základe akej skutočnosti došlo k zmene vlastníckeho práva k pozemku parcelné č. XXX, a to rozhodnutia Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 11C/218/19921, takže od tejto doby mali dostatok času, ako aj ich právni predchodcovia na uplatnenie práva na náhradu škody. Nebolo možné sa stotožniť ani s tvrdením žalobcov uvedeným v odvolaní, že tým, že sa snažili podľa svojej mienky napraviť chybný zápis údajov vedených v katastri, uplynula im zákonom stanovená lehota bez toho, aby zistili, ktorý orgán štátu vlastne svojím postupom zavinil, že im márne uplynul čas, pretože zákon č. 58/1969 Zb. vo svojom ustanovení § 25 ods. 1, ods. 2 definoval, ktorý ústredný orgán vystupuje v mene štátu v právnych vzťahoch podľa uvedeného zákona a v ustanovení § 9 citovaného zákona bolo jasne uvedené, že týmto ústredným orgánom je Ministerstvo

spravodlivosti Slovenskej republiky.

2.5. Odvolací súd dal do pozornosti, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nie je absolútne, ale práve v záujme zaistenia právnej istoty (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) podlieha zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16. decembra 2008, sp. zn. II. ÚS 467/08). K takýmto zákonným predpokladom pritom nepochybne patrí aj uplatnenie nároku na náhradu škody v zákonom stanovenej premlčacej dobe.

3. Proti rozsudku podali dovolanie žalobcovi 1/ až 4/, ktorí žiadali rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku odôvodnili § 421 ods. 1 písm. b) CSP, majúc za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a to, že od kedy začína plynúť subjektívna ako i objektívna premlčacia lehota, týkajúca sa práva na uplatnenie náhrady škody podľa § 22 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. Odvolací súd plynutie objektívnej premlčacej lehoty podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. ustálil, že táto začala plynúť od 01. augusta 2002, kedy žalobcom listom Správy katastra Nové Zámky bola oznámená zmena vlastníckeho práva. Podľa názoru žalobcov bola nesprávne právne posúdená otázka, ktorým okamihom bolo doručené (oznámené) nezákonné rozhodnutie a od ktorého okamihu začala plynúť objektívna premlčacia lehota podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. Na rozdiel od odvolacieho súdu, žalobcovia zastávajú názor, že až od doručenia nezákonne pozmeneného uznesenia Okresného súdu Nové Zámky, ktoré bolo verifikované odtlačkom pečiatky právoplatnosti 07. septembra 2011 im bolo oznámené nezákonné rozhodnutie a od tohto okamihu im začala plynúť subjektívna premlčacia lehota (subjektívna vedomosť) a rovnako aj od tohto okamihu začala plynúť objektívna premlčacia lehota (deň oznámenia rozhodnutia). Z oznámenia zmeny vlastníckeho práva správou katastra (01. augusta 2002) totiž nevyplyvali žiadne skutočnosti svedčiacie o tom, že bolo vydané nezákonne pozmenené súdne rozhodnutie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcov nevyjadрила.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážaný) prístup.

Dovolací súd opakovane konštatuje aj v súlade so závermi ústavného súdu, že dovolacie konanie má povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba, nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou

úpravou podstatne rigoróznejši a odborne náročnejši. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

9. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP majú za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a to, že od kedy začína plynúť subjektívna ako i objektívna premlčacia lehota, týkajúca sa práva na uplatnenie náhrady škody podľa § 22 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb.

10. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Dovolateľ, ktorý vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 CSP, zaťažuje povinnosť jednoznačným a určitým spôsobom zadefinovať tzv. dovolaciu otázku, ktorú odvolací súd riešil nesprávne (m. m. 1Cdo/162/2018, 3Cdo/141/2018, 4Cdo/37/2017, 5Cdo/190/2018, 8Cdo/14/2018), a zároveň uviesť, ktorý z predpokladov uvedených v tomto ustanovení zakladá prípustnosť ním podaného dovolania (1Cdo/150/2018, 2Cdo/185/2018, 3Cdo/52/2017, 7Cdo/50/2018, 8Cdo/130/2018). Splnením týchto procesných povinností vytvára pre dovolací súd podklad, ktorý je nevyhnutne potrebný pre posúdenie prípustnosti dovolania a prípadne (pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je prípustné) tiež pre zameranie meritórneho dovolacieho prieskumu.

11. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017, 9Cdo/8/2020).

12. Vo svetle horeuvedeného pristúpil dovolací súd k preskúmaniu prípustnosti podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu, vymedzeného dovolateľom.

13. Najvyšší súd má vo veciach náhrad škôd spôsobených rozhodnutiami orgánov štátu alebo ich nesprávnym úradným postupom (podľa zákona č. 58/1969 Zb.), resp. pri výkone verejnej moci (podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení) pomerne bohatú (a v zásade i dostatočne konštantnú) judikatúru, súčasťou takejto judikatúry je aj stanovisko k problému akcentovanému dovolaním v prejednávanej veci.

14. Už v rozhodnutí najvyššieho súdu z 20. marca 2012 sp. zn. 5MCdo/13/2010 bol vyslovený záver, že: „Ak podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody je nesprávny úradný postup, potom pre začiatok plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 22 ods. 1 vety prvej zákona č. 58/1969 Zb. je rozhodujúci okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode, v takom prípade na rozdiel od škody uplatňovanej vydaním nezákonného rozhodnutia, pre plynutie premlčacej doby nemá právny význam zrušenie rozhodnutia, ktorému prípadne i predchádzal nesprávny úradný postup ani deň jeho doručenia (oznámenia) poškodenému. Predpoklad hypotézy právnej normy § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. (pokiaľ ide o začiatok plynutia premlčacej doby práva na náhradu škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu) sa totiž nespája s vedomosťou poškodeného o tom, kto za škodu zodpovedá ale ani s jeho vedomosťou o tom, či a prípadne kedy nesprávnosť úradného postupu bola vyslovená (konštatovaná) príslušným orgánom; teda nevyžaduje sa, aby poškodený mal vedomosť o tom, kto za škodu zodpovedá - v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. za škodu je zodpovedný vždy štát (§ 18 a § 25 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.). Jediným predpokladom začiatku plynutia premlčacej doby je okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode. Poškodený sa dozvie o škode vtedy, ak sú mu známe

skutkové okolnosti, z ktorých možno zistiť vznik škody (v predpokladanej výške) zakladajúcej jej uplatnenie v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., preto nie je určujúce, či napríklad (ne)správnosť úradného postupu bola v inom konaní zisťovaná, prípadne vzniknuté následky mohli byť v takom konaní reparovateľné a či výsledky takéhoto konania (jeho právne závery) boli poškodenému známe; v uvedenom okamihu teda nemusí byť daná (napr. z rozhodnutia súdu vyplývajúca) nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednosti povinného subjektu.“

15. Následne najvyšší súd pristúpil k judikatúrnemu záveru, (uznesenie najvyššieho súdu z 13. decembra 2018 sp. zn. 3Cdo/3/2018, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, č. 3/2019 pod R 25/2019), s právnou vetou:

„Pri nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. uplatneného z titulu nesprávneho úradného postupu, sa právo môže premlčať len uplynutím subjektívnej trojročnej premlčacej lehoty podľa § 22 ods. 1 vety prvej tohto zákona, plynúcej odo dňa získania poškodeným vedomosti o škode (o tom, že už vznikla).“

16. Dovolací súd dospel na základe uvedeného k záveru, že dovolatelia nepodstatne založili dôvody prípustnosti svojho dovolania na podmienkach uvedených v § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď dovolací súd sa s nimi položenou právnou otázkou zaoberal vo svojej rozhodovacej činnosti.

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že je nevyhnutné odmietnuť podané dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

18. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.